

Ақмола облысы әкімдігінің
2026 жылғы 13 қазандағы
№А-10/443 қаулысына
қосымша

**АҚМОЛА ОБЛЫСЫНЫҢ
2027-2029 ЖЫЛДАРҒА АРНАЛҒАН
ӘЛЕУМЕТТІК-ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУ
БОЛЖАМЫ**

Көкшетау қ.
2026 жыл

МАЗМҰНЫ

I. Ақмола облысы экономикасының даму қорытындылары	4
1.1. 2025 жылғы өңірдің әлеуметтік-экономикалық дамуы	4
1.2. Өңірдің әлеуметтік-экономикалық дамуының есептік көрсеткіштерінің 2025 жылғы болжамды деректермен алшақтығының параметрлері мен себептерін талдау	6
1.3. Экономикаға әсер ететін факторларды ескере отырып, 2026 жылдың сонына дейін өңірдегі әлеуметтік-экономикалық жағдайды бағалау	7
II. 2026-2028 жылдарға арналған ӘЭДБ және 2027-2029 жылдарға арналған ӘЭДБ шеңберінде 2027 жылға арналған әлеуметтік-экономикалық дамудың болжамды көрсеткіштердің сәйкессіздігінің себептерін талдау	11
III. Ақмола облысының 2027-2029 жылдарға арналған әлеуметтік- экономикалық даму болжамы	12
3.1. Өңірдің экономикалық саясаты	12
3.2. Өңірдің әлеуметтік-экономикалық даму тәуекелдері	14
3.3. Өңірдің әлеуметтік-экономикалық даму көрсеткіштерінің 2027-2029 жылдарға арналған болжамы	14
IV. 2027-2029 жылдарға арналған бюджеттік параметрлерінің болжамы	20
4.1. Бюджет саясатын іске асырудың негізгі шаралары <i>Бюджет-салық саясаты</i> <i>Облыс бюджетінің және облыстық бюджеттің салық саясаты</i>	20
4.2. 2027-2029 жылдарға арналған жергілікті бюджеттің негізгі параметрлері <i>Үш жылдық кезеңге арналған бюджеттік параметрлердің болжамы</i> <i>Бюджетаралық қатынастар</i>	21
V. 2027-2029 жылдарға арналған әлеуметтік-экономикалық дамудың негізгі көрсеткіштерінің (аудандар, облыстық маңызы бар қалалар бөлінісінде) және кезеңге арналған бюджет параметрлерінің (аудандар, облыстық маңызы бар қалалар, аудандық маңызы бар қалалар, ауылдар, кенттер және ауылдық округтер бөлінісінде) болжамдары (қосымша түрінде)	23

Ақмола облысының 2027-2029 жылдарға арналған әлеуметтік-экономикалық даму болжамы (*бұдан әрі – Даму болжамы*) Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары – Ұлттық экономика министрінің 2025 жылғы 27 мамырдағы № 35 бұйрығымен бекітілген әлеуметтік-экономикалық даму болжамын, оның ішінде облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың әлеуметтік-экономикалық даму болжамын әзірлеу қағидаларына, мерзімдері мен бөлімдерінің құрылымына сәйкес әзірленді.

Даму болжамы стратегиялық және бағдарламалық құжаттар, Қазақстан Республикасы Президентінің Қазақстан халқына жыл сайынғы Жолдауы, елдің ішкі және сыртқы саясатының негізгі бағыттары ескеріле отырып әзірленді.

Даму болжамы үш жылдық кезеңге арналған Ақмола облысының әлеуметтік-экономикалық дамуының үрдістерін, басымдықтарын, нысаналы индикаторлары мен болжамды көрсеткіштерін, экономикалық, инвестициялық және салық-бюджет саясатының негізгі бағыттарын, 2027-2029 жылдарға арналған облыс бюджетінің болжамын қамтиды.

I. Ақмола облысы экономикасының даму қорытындылары

1.1. Өңірдің 2025 жылғы әлеуметтік-экономикалық дамуы

2025 жылдың қорытындысы бойынша Ақмола облысында экономиканың нақты өсімі 5,9%-ды құрады, жалпы өңірлік өнім көлемі 5,2 трлн. теңгеге (5158 млрд. теңге) жетті.

Өсімді қамтамасыз етуге ауыл шаруашылығы (117%), құрылыс секторы (124,6%), көлік саласы (114,2%), сауда саласы (117,9%) және байланыс (108,8%) өз үлесін қосты.

Жан басына шаққандағы жалпы өңірлік өнім 10,4%-ға өсіп, 12,5 мың АҚШ долларына (6,5 млн. теңге) жетті. Өңірдің елдің жалпы ішкі өніміндегі үлесі 3,1%-дан 3,3%-ға дейін өсті.

Инвестициялық белсенділіктің өсімі 1,6 есені құрады – өңір экономикасына 957,2 млрд. теңге инвестиция салынды. Бұл ретте инвестициялардың ең көп көлемі ақпарат және байланыс саласында – 3,3 есеге, денсаулық сақтау саласында – 2,5 есеге, өңдеу өнеркәсібі мен құрылыс секторында – 2,2 есеге, тау-кен өндіру өнеркәсібінде – 2 есеге, саудада – 1,9 есеге, көлік және қоймалауда – 1,7 есеге, ауыл, орман және балық шаруашылығында – 1,6 есеге артты.

Агроөнеркәсіптік кешен (АӨК) саласын қаржыландыруды кеңейту өндіріс көлемінің ұлғаюына, инвестициялар тартуға және ауыл шаруашылығы қызметінің тиімділігін арттыруға ықпал етті.

2025 жылы ауыл шаруашылығына салынған инвестициялар көлемі 119,1 млрд. теңгені құрап, алдыңғы 2024 жылмен салыстырғанда 1,6 есеге өсті.

Нәтижесінде салада жұмыспен қамтылған бір адамға шаққандағы еңбек өнімділігі 20%-дан астамға артып, 2025 жылы 8,4 млн. теңгеге жетті (2024ж. – 6,8 млн. теңге). АӨК өнімдерінің экспорты 28%-ға өсіп - 316,1 млн. АҚШ долларынан 404,4 млн. АҚШ долларына дейін ұлғайды.

Жалпы, 2025 жылы **ауыл, орман және балық шаруашылығы** өнімдерінің жалпы шығарылымы алғаш рет бір трлн. теңге межесінен асып, 1,2 трлн. теңгеге (1175 млрд. теңге) жетті, нақты өсім 17%-ды құрады. Бұл өсім өсімдік шаруашылығы саласындағы жоғары көрсеткіштер (122,3%) есебінен қамтамасыз етілді.

Өңір тарихындағы дәнді және дәнді-бұршақты дақылдардың рекордтық өнімі – 7,2 млн. тонна (өңдеуден кейінгі салмақта) жиналды, орташа өнімділік 15,5 ц/га құрады (2024ж. – 6 млн. тонна, орташа өнімділік 13,1 ц/га).

Мал шаруашылығында өсім 4,6%-ды құрады, оның ішінде ет өндіру 7,4%-ға, сиыр сүтін өндіру – 2,2%-ға өсті.

Аграрлық секторды әртараптандыру шеңберінде өңірде жалпы сомасы 29 млрд. теңгеге 62 жоба іске асырылды, оның ішінде 5255 бас ірі қара мал, ұсақ мал және жылқыға арналған ет бағытындағы фермаларды құру бойынша 44 жоба, 3130 бас ірі қара малға арналған сүт-тауар фермаларын құру бойынша 5 жоба, өсімдік шаруашылығы саласында 10 жоба, ауыл шаруашылығы өнімдерін қайта өңдеу бойынша 3 жоба іске асырылды.

Сонымен қатар, өңірдің негізгі салаларының бірі – **индустриялық секторда** өнеркәсіп өндірісінің көлемі 4%-ға төмендеді.

Өңдеу өнеркәсібінде төмендеу 3,2%-ды құрады, бұл металлургия саласындағы теріс динамикаға (2024ж. қатысты НКИ – 90%) байланысты. Ондағы төмендеу «Altyntau Kokshetau» ЖШС-нің Васильков кен орнындағы минералдық-шикізат базасының сарқылуымен байланысты. Нәтижесінде, облыс бойынша жалпы алтын өндіру көлемі 14,2%-ға төмендеді.

Құрылыс материалдарын өндіруде (НКИ – 99,1%) темір-бетон бұйымдарын шығару 2,8 есеге, кірпіш өндірісі – 4,3%-ға қысқарды, бұл Қазақстанның құрылыс нарығындағы жоғары бәсекелестікке байланысты.

«Кокше-Цемент» ЖШС цемент зауытының жұмысын тоқтатуына байланысты цемент клинкерін өндіру 2 есеге, портландцемент өндіру – 12,5%-ға төмендеді.

Тау-кен өндіру өнеркәсібінде (НКИ – 90%) төмендеуге құрамында алтыны бар кендерді өндіру көлемінің 22%-ға қысқаруы әсер етті.

Инвестициялық белсенділіктің өсуі «Жайлы мектеп», «Ауылдық денсаулық сақтауды жаңғырту» ұлттық жобалары, «Kokshe Arena» көпфункционалды спорт кешені, Спорт сарайы (Щучинск қ.) және басқа да әлеуметтік нысандар, жаңа инфрақұрылымдық және жол жобалары шеңберінде нысандар құрылысының аяқталуы есебінен **құрылыс жұмыстары** көлемінің 24,6%-ға ұлғаюын қамтамасыз етті.

702,7 мың шаршы метр тұрғын үй пайдалануға берілді, бұл 2024 жылғы деңгейден 4,9%-ға жоғары.

Ішкі сауда 17,9%-ға өсті, оның ішінде көтерме сауда 17,4%-ға, бөлшек сауда – 21,7%-ға өсті.

Сыртқы сауда айналымы 2025 жылы 1503 млн. АҚШ долларын құрады (8,8%-ға өсу). Тауарлар экспорты 9,5%-ға өсіп, 543 млн. АҚШ долларын құрады, импорт 8,5%-ға өсіп, 960 млн. АҚШ долларына жетті. Сауда балансы -417 млн. АҚШ доллары мөлшерінде теріс сальдомен қалыптасты.

Нақты сектор салаларындағы және ішкі саудадағы өсім көлік-логистикалық саланың дамуына оң әсер етті.

Көлік және қоймалау қызметтері 14,2%-ға өсті. Өсудің негізгі драйверлері теміржол (5,2%-ға) және автомобиль (16%-ға) көлігімен жүк тасымалдау көлемдерінің ұлғаюы, сондай-ақ көліктің осы түрлерімен жолаушылар тасымалының артуы болды.

Инфляция жылдық мәнде 13,6%-ды құрады. Азық-түлік тауарларының бағасы 15,6%-ға, азық-түлікке жатпайтын тауарлар – 13,2%-ға, ақылы қызметтер – 11,4%-ға өсті.

Халықтың жан басына шаққандағы ақшалай табыстары 214,2 мың теңгені құрап, номиналды мәнде 14%-ға, нақты мәнде – 1,5%-ға өсті. Орташа айлық жалақы 374,1 мың теңгені құрап, номиналды мәнде 13,5%-ға, нақты мәнде – 1%-ға өсті.

Өңір экономикасының салаларында 34,2 мың жаңа жұмыс орны құрылды, оның ішінде 29 мың жұмыс орны тұрақты. Жалпы жұмыссыздық деңгейі 4,5%-ға дейін, жастар арасындағы жұмыссыздық деңгейі – 3%-ға дейін төмендеді.

1.2. Өңірдің 2025 жылғы әлеуметтік-экономикалық дамуының есепті көрсеткіштерінің болжамды деректерден ауытқу параметрлері мен себептерін талдау

2025-2029 жылдарға арналған ӘЭДБ-ға сәйкес (Ақмола облысы әкімдігінің 2024ж.27.09. № А-10/464 қаулысымен мақұлданған) 2025 жылы экономиканың өсімі 2,5% деңгейінде болжанған.

Қазақстан Республикасы Стратегиялық жоспарлау және реформалар агенттігінің Ұлттық статистика бюросының есепті деректеріне сәйкес, 2025 жылы жалпы өңірлік өнімнің нақты өсімі 5,9%-ды құрады, бұл мақұлданған болжамды мәннен 3,4 пайыздық тармаққа жоғары.

Ауытқулардың негізгі себебі ауыл шаруашылығы, құрылыс жұмыстары, сауда, көлік және байланыс қызметтері көлемдерінің жоғары өсуі болды.

ӘЭДБ шеңберіндегі көрсеткіштердің болжамы салалық мемлекеттік органдар – облыстық басқармалар ұсынатын болжамды деректер негізінде жүзеге асырылады.

2025–2029 жылдарға арналған ӘЭДБ бойынша болжамды және нақты деректердің көлемдері мен өсім (төмендеу) қарқындары арасындағы алшақтықтар

Көрсеткіштер	2025 жыл		
	болжам	дерек	ауытқу
Жалпы өңірлік өнім, млрд. теңге	4 702,4	5 158,1	+455,7
<i>алдыңғы жылға қарағанда %-бен</i>	102,5	105,9	+3,4
Экономикалық қызмет түрлері бойынша ЖҚҚ			
Ауыл, орман және балық шаруашылығы, млн. теңге	635 996,4	738 235,5	+102 239,1
<i>алдыңғы жылға қарағанда %-бен</i>	100,5	117,0	+ 16,5
Өнеркәсіп, млн. теңге	1 513 959,1	1 805 824,3	+291 865,2
<i>алдыңғы жылға қарағанда %-бен</i>	102,9	96,0	-6,9
Тау-кен өндіру өнеркәсібі және карьерлерді игеру, млн. теңге	236 532,0	297 748,9	+61 216,9
<i>алдыңғы жылға қарағанда %-бен</i>	101,5	90,0	-11,5
Өңдеу өнеркәсібі, млн. теңге	1 148 516,6	1 373 628,5	+225 111,9
<i>алдыңғы жылға қарағанда %-бен</i>	103,2	96,8	-6,4
Құрылыс, млн. теңге	322 278,2	389 102,4	+66 824,2
<i>алдыңғы жылға қарағанда %-бен</i>	103,5	124,6	+21,1
Көтерме және бөлшек сауда; автомобильдер жөндеу, млн. теңге	362 883,5	491 579,2	+128 695,7
<i>алдыңғы жылға қарағанда %-бен</i>	101,5	117,9	+16,4
Көлік және қоймалау, млн. теңге	198 073,7	302 027,6	+103 953,9
<i>алдыңғы жылға қарағанда %-бен</i>	102,0	114,2	+12,2
Ақпарат және байланыс, млн. теңге	20 295,5	24 465,0	+4 169,5
<i>алдыңғы жылға қарағанда %-бен</i>	103,5	108,8	+5,3

2025 жылдың қорытындысы бойынша **ауыл, орман және балық шаруашылығының** жалпы өнім көлемі 17%-ға өсті, бұл болжамды мәннен 16,5 пайыздық тармаққа жоғары. Бұл дәнді және майлы дақылдардың жоғары өнімділігі есебінен өсімдік шаруашылығы өнімдерін өндіру көлемінің 22,3%-ға өсуіне байланысты; 7,2 млн. тонна дәнді дақыл бастырылды, бұл 2024 жылғы 6 млн. тоннамен салыстырғанда 18,8%-ға өскенін көрсетеді; 570,9 мың тонна майлы дақыл жиналды (2024ж. – 284,7 мың тонна; өсім 2 есені құрады).

Құрылыс жұмыстарының көлемі 24,6%-ға өсті (+болжамды мәннен 21,1 п.т.), бұған «Жайлы мектеп» және «Ауылдық денсаулық сақтауды жаңғырту» ұлттық жобалары шеңберінде жаңа нысандарды пайдалануға беру, басқа да ауқымды әлеуметтік («Kokshe Arena» көпфункционалды спорт кешені, Щучинск қаласындағы Спорт сарайы және т.б.) және инфрақұрылымдық жобаларды іске асыру, тұрғын үй кешендерін пайдалануға беру әсер етті.

Нақты сектор салаларындағы (ауыл шаруашылығы, құрылыс) өндірістік белсенділік көлік қызметтеріне оң әсер етті.

2025 жылы **көлік саласындағы** қызметтер көлемі 14,2%-ға өсті (+болжамнан 12,2 п.т.).

Өз кезегінде, **сауда көлемі** 17,9%-ға өсті (+болжамды мәннен 16,4 п.т.), бұл көтерме саудадағы сату көлемінің 17,4%-ға және бөлшек саудадағы сату көлемінің 21,7%-ға өсуі есебінен қамтамасыз етілді.

«Ақпарат және байланыс» саласындағы қызметтер көлемі 8,8%-ға өсті (+болжамды мәннен 5,3 п.т.), бұл байланыс қызметтері көлемінің өсуі (НКИ – 107,7%) есебінен қамтамасыз етілді және цифрлық сервистерді тұтынудың артуы аясында телекоммуникациялық қызметтер нарығының кеңеюін көрсетеді.

Бұл ретте байланыс қызметтері құрылымындағы негізгі үлесті интернет байланысы бұрынғысынша алады (53,5%), онда 2024 жылға қатысты өсім 116,6%-ды құрады.

Пошта және курьерлік қызметтер көлемі 4,7%-ға өсті.

Жалпы, экономиканың нақты 5,9%-ға өсуі болжамды 2,5% мәнімен салыстырғанда нақты және болжамды жалпы өңірлік өнімнің номиналды көлемдері арасындағы айырмашылыққа да әсер етті. 2025 жылдың қорытындысы бойынша ЖӨӨ көлемі 5158,1 млрд. теңгені құрап, болжамды мәннен 455,7 млрд. теңгеге жоғары болды.

Мұндай нәтиже болжам жасау кезінде пайдаланылған дефлятор индекстерімен түсіндіріледі. Олар экономика салаларындағы бағалардың өзгеруі бойынша бағалауды ескереді және ЖӨӨ-нің номиналды көлемінің болжамдарына әсер етеді.

1.3. Өңір экономикасына әсер ететін факторларды ескере отырып, 2026 жылдың соңына дейінгі әлеуметтік-экономикалық ахуалды бағалау

2026 жылдың 1-тоқсанының қорытындысы бойынша жалпы өңірлік өнімнің (ЖӨӨ) нақты көлем индексі (НКИ) өткен жылдың деңгейіне қатысты 94,7%-ды құрады.

2026 жылғы қаңтар-тамыз айларындағы қысқа мерзімді экономикалық индикатор да теріс динамиканы көрсетіп отыр – өткен жылдың тиісті кезеңіне қатысты 99,4%. Бұл облыс экономикасының құрылымындағы үлесі шамамен 33-35%-ды құрайтын өнеркәсіп өндірісінің төмендеуімен (*НКИ – 95,0%*) байланысты.

Өңдеу өнеркәсібінің қарқынына (*89,4%*) металлургия өндірісінің 23,9%-ға, машина жасаудың – 7,1%-ға төмендеуі әсер етті.

Сонымен қатар, тау-кен өндіру өнеркәсібінде құрамында алтыны бар кен өндірудің 24,2%-ға, темір кенін өндірудің – 15,2%-ға ұлғаюы есебінен 3,5%-ға өсім байқалды.

Ауыл, орман және балық шаруашылығында жалпы өнім көлемі 6,3%-ға өсті (*өнім көлемі – 425,7 млрд. теңге*), құрылыс жұмыстарының көлемі 11,9%-ға, көлік және қоймалау саласындағы қызметтер – 9,1%-ға өсті.

Инвестициялық белсенділіктің өсуі сақталуда – 2025 жылғы тиісті кезеңге қатысты 106%, өңір экономикасына 520,9 млрд. теңге инвестиция салынды, оның ішінде 473 млрд. теңге немесе 90,8%-ы жеке инвестициялар.

Инвестициялардың ең жоғары өсімі ақпарат және байланыс саласында (*2,9 есеге*), электр энергиясымен, газбен, бумен және ыстық сумен жабдықтауда (*2,4 есеге*), денсаулық сақтауда (*2,1 есеге*), өңдеу (*1,5 есеге*) және тау-кен өндіру (*37,4%-ға*) өнеркәсібінде, көлік және қоймалауда (*13,8%-ға*) байқалады.

2026 жылдың 1-тоқсанында халықтың жан басына шаққандағы ақшалай табыстары 218,1 мың теңгені құрады және номиналды мәнде 12,5%-ға өсті, нақты мәнде 2025 жылдың тиісті тоқсанына қатысты 0,4%-ға төмендеді.

2026 жылғы тамызда жылдық мәндегі инфляция 11,6%-ды құрады. Азық-түлік тауарларының бағасы 11%-ға, азық-түлікке жатпайтын тауарлар – 14,2%-ға, ақылы қызметтер – 8,6%-ға өсті.

Ағымдағы жағдайды ескере отырып, алдын ала бағалау бойынша 2026 жылы **жалпы өңірлік өнімнің НКИ-і** өткен жылға қатысты **100,6%** деңгейінде күтіледі. Номиналды ЖӨӨ 5726,0 млрд. теңге немесе 11,9 млрд. АҚШ доллары көлемінде болжанады. Жан басына шаққандағы ЖӨӨ 15 мың АҚШ доллары деңгейінде бағаланады.

Жалпы өңірлік көрсеткіштің қалыптасуына ЖӨӨ құрылымындағы көлемдердің жартысына жуығын алатын экономиканың екі базалық саласы – өнеркәсіп пен ауыл шаруашылығының динамикасы негізгі әсер етеді.

Өнеркәсіпте нақты көлем индексі өткен жылға қатысты **98,2%** деңгейінде болжанады, бұл өңдеу өнеркәсібінің 94,4%-ға дейін төмендеуімен байланысты.

Ағымдағы жылы түсті металлургияда (*2026 жылғы 8 айда – 76,1%*) және машина жасауда (*92,9%*) теріс динамика байқалады, жыл соңына дейін осы салалардың негізгі кәсіпорындары өндірістің оң деңгейіне шыға алмайды.

Сонымен қатар, тау-кен өндіру өнеркәсібінде металл кендерін өндіру көлемінің ұлғаюы есебінен 105% деңгейінде өсім күтіледі.

Ауыл шаруашылығында өткен жылдың жоғары базасын (*НКИ – 117%*) ескере отырып, 2026 жылдың қорытындысы бойынша – **95%** күтіледі.

Өсімдік шаруашылығында (НКИ бағалауы - 85%) дәнді және дәнді-бұршақты дақылдардың жалпы түсімі өткен жылғы көлемінен (2025ж.- өңдеуден кейінгі салмақта 7,2 млн. тонна) төмен болады. Бұл вегетациялық кезеңдегі күрделі ауа райы жағдайларына (аномальды ыстық және құрғақшылық, ерте егілген егістіктердегі масақтың дәнсіз қалуы, топырақ ылғалының тапшылығы) байланысты.

Жалпы көлемнің төмендеуіне қарамастан, ағымдағы ауыл шаруашылығы маусымның маңызды артықшылығы – астық сапасының өте жоғары болуы. Нан қабылдау кәсіпорындарына түсетін астықтың 80%-дан астамы жоғары азық-түлік топтарына (негізінен 3-класқа) жатады. Бұл ретте басым үлесі құрамында ақуызы жоғары Ні-рго санатындағы бидайға тиесілі.

Мал шаруашылығында болжамды өсім **103,5%**-ды құрайды.

Саланы жедел дамыту мақсатында өңірде Ерейментау ауданында ет кластерін құру бойынша ауқымды жоба іске қосылды (инвестиция көлемі – 16,4 млрд. теңге; жобаны іске асыру мерзімі – 2026-2030 жылдар).

Жоба 20 мың бас ірі қара малға арналған 3 репродукторды, 30 мың бас ірі қара малға арналған ірі бордақылау алаңын және асыл тұқымды және бордақылау өндірісінің бірыңғай жүйесіне біріктірілген 300 фермерлік шаруашылықты бірыңғай өндірістік кооперацияға біріктіруді көздейді.

Бұл ретте ет кластерін іске асыру кезінде өндірістік циклді цифрландыруға ерекше басымдық берілген.

Жобаны іске асыруға қолданыстағы қаржылық қолдау құралдары – «Игілік», «Береке», «Ауыл Аманаты» жеңілдікті кредиттеу бағдарламалары ықпал етеді.

Етті мал шаруашылығын дамыту және оның тиімділігін арттыру мақсатында әлемдік көшбасшылардың тәжірибесіне сүйене отырып және канадалық әріптестермен ынтымақтастық шеңберінде «Digital Aqmola» хабы базасында бірыңғай цифрлық ет кластерінің тұжырымдамасы әзірленді.

Ұсақ мал басын арттыру мақсатында «Ерейментау-Астық-2014» ЖШС-нің 10 мың бас ұсақ малға арналған бордақылау алаңы бар қой фермасын құру және кеңейту жобасы іске асырылуда.

Құрылыс секторында өткен жылғы жоғары қарқындарға қарамастан, инфрақұрылымдық және жол жобаларын, тұрғын үйлерді, әлеуметтік сала нысандарын пайдалануға беру есебінен өсу қарқынын **113,3%** деңгейінде сақтау күтіледі.

2026 жылы іске асырылып жатқан 46 инфрақұрылымдық жобаның 24 жобасын аяқтау жоспарлануда (6 – қазандықтар мен жылу желілерін салу және реконструкциялау бойынша, 4 – электрмен жабдықтау желілерін салу бойынша, 10 – сумен жабдықтау және су бұру саласында, 4 – газдандыру бойынша).

260 км су құбыры желілері, 38 км жылу желілері, 2,6 мың км электр желілері және 602 қосалқы станция салынып, реконструкцияланады. 4 елді мекенде электрмен жабдықтау желілерін пайдалануға беру 3 мыңнан астам абонентті электр энергиясымен үздіксіз қамтамасыз етеді (Қоянды, Қаражар, Қостомар, Станционный ауылдарында).

Ағымдағы жылы Қосшы қаласын, сондай-ақ Целиноград ауданының 3 елді мекенін (Қараөткел, Қаражар, Қызылсуат ауылдарын) толық газдандыру аяқталды.

Тұрғын үй секторында 2026 жылы барлық қаржыландыру көздері есебінен 705 мың шаршы метр тұрғын үйді пайдалануға беру жоспарлануда (*жоспар 698 мың шаршы метр*). Оның ішінде Реновация бағдарламасы шеңберінде 1000-нан астам отбасы үшін 120 мың шаршы метрден астам тұрғын үйді пайдалануға беру көзделген (*оның 60 мың шаршы метрі пайдалануға берілді*).

Қазіргі уақытта Реновация бағдарламасы облыстың 8 елді мекенін қамтыды: Көкшетау, Ақкөл, Атбасар, Макинск, Щучинск қалалары, Аршалы кенті, сондай-ақ Астраханка және Зеренді ауылдары.

Сондай-ақ, ағымдағы жылы бюджет қаражаты есебінен іске асырылып жатқан әлеуметтік инфрақұрылымның 19 жобасын аяқтау жоспарлануда. Жеке инвестициялар есебінен Қосшы қаласында 350 орындық көпбейінді аурухананың құрылысы жүргізілуде, оны пайдалануға беру осы жылға жоспарланған.

2026 жылдың қорытындысы бойынша **көлік саласындағы** қызметтердің өсімі теміржол көлігімен жүк және жолаушылар тасымалының ұлғаюы есебінен **106,6%** деңгейінде күтіледі. Теміржол көлігі өңірдің жүк айналымының 90%-ын және жолаушылар ағынының шамамен 52%-ын қамтамасыз етеді.

Жолаушылар тасымалы көлемі бойынша абсолюттік көшбасшы автомобиль көлігі болып табылады (96%), бұл оны халық үшін негізгі әрі әлеуметтік маңызы бар көлік түріне айналдырады.

Автомобиль жолдарының жағдайын жақсарту мақсатында 2026 жылы республикалық және жергілікті маңызы бар жолдарды жөндеу бойынша басталған жобалар іске асырылуда («Көкшетау-Зеренді», «Жақсы-Чистополье», «Макинск-Ақсу-Торғай», «Жақсы-Державинск», «Еркіншілік-Қаратал», «Бабатай-Волгодоновка-Береке-Бұлақсай», «Жалтыр-Макинск», «Бузулук-Алматинский», «Ақкөл-Азат»-Новорыбинка, «Көкшетау-Рузаевка-Васильковка» (Садовое а.-Қызыл Жар а. учаскесі), «Щучинск-Николаевка», «Молодежное ауылына кіреберіс жол», «Құдықғаш-Макинск», «Есіл-Еркін-Свободное-Раздольное», «Еленовка-Чистополье-Есіл», «Щучинск-Зеренді» және т.б.).

Теміржол инфрақұрылымын жаңғырту жөніндегі мемлекеттік бағдарлама шеңберінде 15 жаңартылған теміржол вокзалы пайдалануға берілді, жақын арада (*қазан айында*) Көкшетау қаласындағы вокзал бойынша жұмыстары аяқталады.

Теміржол инфрақұрылымы мен автомобиль жолдарының жағдайын жақсарту жөніндегі жобаларды іске асыру көлік қызметтері көлемінің жыл сайын 5-6% деңгейінде өсуіне ықпал ететін болады.

Сауда саласында 2026 жылдың қорытындысы бойынша болжамды өсім бөлшек сауда саласындағы оң динамиканың сақталуы есебінен **100,2%**-ды құрайды.

Ақпарат және байланыс саласында экономика салаларында цифрландыруды белсенді енгізу, телекоммуникациялық және IT-қызметтерге сұраныстың сақталуы есебінен қызметтердің өсімі **8%** деңгейінде күтіледі.

Жалпы, 2026 жылға арналған негізгі міндет – өсім көрсетіп отырған салалардың әлеуетін барынша пайдалану, өнеркәсіптің теріс әсерін өтеу және ауыл шаруашылығында, сондай-ақ экономиканың басқа секторларында оң динамиканы сақтау.

II. 2026-2028 жылдарға арналған ӘЭДБ және 2027-2029 жылдарға арналған ӘЭДБ шеңберінде 2027 жылға арналған әлеуметтік-экономикалық даму болжамды көрсеткіштері мен бюджет параметрлерінің алшақтау себептерін талдау

2025 жылғы ЖӨӨ бойынша есепті деректердің нақтылануын ескере отырып, 2027-2029 жылдарға арналған ӘЭДБ шеңберінде 2027 жылға арналған әлеуметтік-экономикалық дамудың кейбір болжамды параметрлері қайта қаралды.

Жаңартылған есептеулерге сәйкес, 2027 жылы облыстың ЖӨӨ нақты өсімі 2,2% деңгейінде күтіледі, бұл 2026-2028 жылдарға арналған ӘЭДБ шеңберінде бұрын бекітілген деңгейден 0,7 пайыздық тармаққа жоғары.

Өндіріс әдісімен ЖӨӨ НКИ болжамы

Р/с №	Көрсеткіштердің атауы	2027 ж. болжам		ауытқу
		2026-2028 ж. ӘЭДБ	2027-2029 ж. ӘЭДБ	
1	ЖӨӨ-нің нақты өзгеруі, алдыңғы жылға қарағанда %-бен	101,5	102,2	+0,7
2	Ауыл, орман және балық шаруашылығы, в % к предыдущему году	101,5	102,0	+0,5
3	Өнеркәсіп, алдыңғы жылға қарағанда %-бен	103,2	101,0	-2,2
3.1	Тау-кен өндіру өнеркәсібі және карьерлерді игеру, алдыңғы жылға қарағанда %-бен	102,0	106,0	+4,0
3.2	Өңдеу өнеркәсібі, алдыңғы жылға қарағанда %-бен	103,5	100,2	-3,3
4	Құрылыс, алдыңғы жылға қарағанда %-бен	103,3	113,4	+10,1
5	Көлік және қоймалау, алдыңғы жылға қарағанда %-бен	102,0	106,2	+4,2
6	Көтерме және бөлшек сауда; автомобильдер жөндеу, алдыңғы жылға қарағанда %-бен	102,0	102,0	-
7	Ақпарат және байланыс, алдыңғы жылға қарағанда %-бен	103,0	108,0	+5,0

Жекелеген болжамды параметрлердің өзгеруі 2025 жылдың қорытындылары мен 2026 жылғы қаңтар-тамыз айларының нәтижелерін ескере отырып, экономика салаларындағы өсім бойынша салалық мемлекеттік органдардың күтулерін қайта қарауына байланысты.

Салалық мемлекеттік органдардың болжамдарын түзетуді ескере отырып, өнеркәсіп бойынша күтулер 2,2 пайыздық тармаққа, оның ішінде өңдеу өнеркәсібі бойынша 3,3 пайыздық тармаққа төмендетілді. Сауда саласындағы болжамды көрсеткіш өзгеріссіз қалды.

Бұл ретте ауыл шаруашылығындағы (+0,5 пайыздық тармақ), құрылыстағы (+10,1 пайыздық тармақ), көлік саласындағы (+4,2 пайыздық тармақ), ақпарат және байланыс саласындағы (+5,0 пайыздық тармақ) өсім болжамдары жақсарту жағына қайта қаралды.

2027 жылға арналған нақтыланған макроэкономикалық көрсеткіштер болжамының негізінде Бюджет кодексінің бюджет қағидаларын қолдану бөлігіндегі ережелерін ескере отырып, бюджет параметрлерінің болжамы қайта қаралды.

III. Ақмола облысының 2027-2029 жылдарға арналған әлеуметтік-экономикалық даму болжамы

3.1. Өңірдің экономикалық саясаты

Қазақстан Республикасының Президентінің Қазақстан халқына жыл сайынғы Жолдаулары контекстінде өңірдің экономикалық саясаты экономиканы әртараптандыруға, экономиканың жоғары технологиялық секторларын құруға, цифрлық трансформацияға, инвестициялар тартуға, адами капиталды дамытуға және білікті кадрлар даярлауға бағытталатын болады.

Басым экономикалық секторларды дамытуға, еңбек өнімділігін арттыруға негізделген экономикалық өсудің проактивті саясатын іске асыру жалғасады.

Өңір экономикасының барлық салаларын жаңғырту мақсатында жасанды интеллект технологияларын кешенді енгізу және ауқымды цифрландырудың «Digital Qazaqstan» жалпыұлттық стратегиясын белсенді іске асыру көзделеді.

Жаңа инвестициялық циклді іске қосу үшін экономиканың инвестициялық тартымдылығын арттыру бойынша жүйелі шаралар жоспарлануда, оның ішінде негізіне «инвестицияларға тапсырыс» қағидаты және жобаларды барлық кезеңдерінде сүйемелдеу тәсілдері алынған.

МЖӘ модельдері арқылы жеке сектордың белсенді рөлі көзделеді, бұл ретте мемлекет базалық инфрақұрылымды (*жолдар, электр энергиясы, сумен және жылумен жабдықтау*) қамтамасыз етеді, ал бизнес терминалдар мен сервистік қуаттарға жауап береді. Мұндай тәсіл тәуекелдерді барынша азайтып, жобаларды инвесторлар үшін неғұрлым тартымды етеді.

Өңірдің мамандануын ескере отырып, перспективалы бағыттар қатарында жоғары технологиялық индустриялық секторды, оның тиімділігі мен өнімділігін арттыра отырып, агроөнеркәсіптік кешенді дамыту, инновациялық жаңғырту, ауыл шаруашылығы өнімдерін терең өңдеу, Астана қаласының айналасында жоғары өнімді «азық-түлік белдеуін» құру болып қала береді.

Басым бағыттардың бірі – Астананы тұрақты азық-түлікпен қамтамасыз ететін және өнеркәсіптік өндірісті ынталандыратын азық-түлік және құрылыс белдеуін құру арқылы елордалық агломерацияны дамыту.

Облыстың толық өзін-өзі қамтамасыз етуіне және елорданың қажеттіліктерін барынша қамтамасыз етуге қол жеткізу мақсатында өнімділікті арттыру ылғал ресурстарын үнемдейтін технологияларды белсенді пайдалана отырып, егіс алқаптарын кеңейту есебінен қамтамасыз етіледі.

Мал шаруашылығын дамыту асыл тұқымды базаны жетілдіру және малдың генетикалық әлеуеті мен өнімділік қасиеттерін арттыру негізінде жоспарлануда.

Ауыл шаруашылығы өндірісінің өнімділігін арттыру, бәсекеге қабілетті өнім өндіруге ықпал ететін жаңа технологияларды енгізу процесін жандандыру мақсатында негізгі назар тауарлы өндірісті дамытуға және үй шаруашылықтарындағы ауыл шаруашылығы жануарларының өнімділігін арттыру үшін жағдай жасауға аударылатын болады.

Индустриялық кешенде жеткілікті шикізат және өндірістік базасы бар салалар – тау-кен металлургия кешені, машина жасау, құрылыс индустриясы, химия өнеркәсібі, тамақ өнімдерін өндіру одан әрі дамитын болады.

Өнеркәсіпті дамытудың негізгі бағыттары:

- саланы әртараптандыру және оның бәсекеге қабілеттілігін арттыру;
- астықты қайта өңдеу бойынша өндірушілердің бәсекеге қабілеттілігін арттыру үшін жағдай жасау (өнімді қаптаудың заманауи технологияларын енгізу, сауда брендтерін құру, дәнді дақылдарды терең өңдеу арқылы шығарылатын өнім ассортиментін кеңейту);
- жергілікті тауар өндірушілердің өткізу нарықтарын кеңейту үшін жағдай жасау;
- шығарылатын өнім ассортиментін кеңейту және өнімнің жаңа түрлерін игеру мақсатында қолданыстағы кәсіпорындарды жаңғыртып, икемді өндірістер құру;
- қосылған құны жоғары өнім өндіретін жаңа заманауи кәсіпорындар құру.

Астана қаласына іргелес елді мекендерді дамытудың перспективалылығы өндірістердің елорда аймағынан аумақтық тұрғыдан орын ауыстыруымен байланысты. Осыған байланысты еңбек ресурстарының айтарлықтай ағымы күтіледі, бұл өндірістік және әлеуметтік инфрақұрылымды қарқынды дамыту, тұрғын үй құрылысын ұлғайту қажеттілігіне алып келеді.

Бұған 2021 жылғы 26 шілдедегі № 629 Қазақстан Республикасы Президентінің Жарлығымен астана маңындағы қоныстануды реттеуге арналған серіктес қала ретінде облыстық маңызы бар қала санатына жатқызылған Қосшы қаласының дамуы мысал бола алады. Бұл елді мекеннің елордаға жақын орналасуы оны құрылыс салу тұрғысынан инвесторлар үшін тартымды етеді.

Сондықтан стратегиялық бағыттардың бірі – қазіргі заманғы базалық стандарттарға сәйкес келетін инфрақұрылымды дамыту болып табылады. Осы мақсатта елордаға іргелес елді мекендерді әлеуметтік-экономикалық дамытудың Кешенді жоспары іске асырылуда.

Нәтижесінде облыстың бәсекеге қабілеттілігін арттыруды қамтамасыз ететін дамыған экономикалық жүйені, оның әлеуетті перспективалы секторларын қалыптастыру арқылы халықтың өмір сүру сапасының жоғары деңгейіне қол жеткізу көзделеді.

Инфляцияны тұрақтандыру және инфляциялық күтулерді төмендету мақсатында азық-түлік тауарларын өндіруді ынталандыру және ішкі нарықты қанықтыру, ішкі өндірістік және логистикалық тізбектерді нығайту, сондай-ақ бәсекелестікті дамыту арқылы ішкі нарықтағы тауарлар ұсынысын қамтамасыз ету жөніндегі шаралар қабылданатын болады.

3.2. Өңірдің әлеуметтік-экономикалық даму тәуекелдері

Ақмола облысының экономикасы үшін сыртқы және ішкі сын-қатерлерге байланысты тәуекелдер сақталуда. Оларға мыналар жатады:

- сыртқы сұраныстың қысқаруы, экспорттық логистиканың күрделенуі, технологиялық импорт құнының өсуі;
- инфляциялық тәуекелдер, импорт құнының өсуі және көліктік шығындардың артуы.

Жеткізу тізбектерінің бұзылуы, жүктерді жеткізу мерзімдерінің ұлғаюы, энергия тасымалдаушылар мен көліктік үстемеақылар құнының қымбаттауы нәтижесінде азық-түлік шикізаты мен тыңайтқыштардың қолжетімділігі төмендейді.

Сондай-ақ негізгі факторлардың бірі – ауыл шаруашылығы тауарларының, оның ішінде бидай мен өзге де дәнді дақылдардың, тыңайтқыштардың, ағаш пен орман материалдарының және басқа да тауар топтарының әлемдік экспортындағы Ресей мен Украинаның үлесінің жоғары болуы. Олардың бағасының өсуі азық-түлік тауарлары мен сусындар бағасының өсуіне алып келіп, инфляциялық қысымды күшейтеді.

3.3. Өңірдің 2027-2029 жылдарға арналған әлеуметтік-экономикалық даму көрсеткіштерінің болжамы

Базалық болжамға сәйкес, 2027-2029 жылдары өңір экономикасының нақты орташа жылдық өсу қарқыны 3,4%-ды құрайды.

Ауыл, орман және балық шаруашылығы: орта мерзімді кезеңдегі орташа жылдық өсім **2,5%** деңгейінде болжанады.

Болжамды кезеңде егіс алқаптарын әртараптандыру, заманауи өсіру технологияларын енгізу, элиталық тұқым шаруашылығын дамыту және егіншілік мәдениетін жалпы арттыру есебінен ауыл шаруашылығы өндірісін қарқындату бойынша жұмыс жалғасады.

Өсімдік шаруашылығын дамытудың басым бағыттарының бірі жоғары рентабельді майлы дақылдар өндірісін кеңейту болады.

Өсімдік шаруашылығының қарқынды дамуы мал шаруашылығын, қайта өңдеу саласын, АӨК өнімдерінің саудасын дамытуға және импортты алмастыруға оң мультипликативтік әсер етеді.

Мал шаруашылығы өнімдерінің өсімі орта есеппен 2,5-3% деңгейінде күтіледі, бұл жаңа өндірістерді құру және қолданыстағыларын кеңейту, ауыл шаруашылығы жануарларының өнімділігін арттыру, мақсатты селекциялық-асыл тұқымдық жұмыстарды жүргізу есебінен қамтамасыз етіледі.

Өңірдің бүкіл мал шаруашылығы саласының қуатты драйвері Ерейментау ауданында агроөнеркәсіптік ет кластерін құру жөніндегі ауқымды жоба болады.

Оны іске асыру 2030 жылға қарай ірі қара мал басын 1,3 млн. басқа дейін жеткізуге (2026 жылғы 1 қыркүйектегі жағдай бойынша – 409 мың бас ірі қара мал), сиыр етін өндіруді 7 еседен астам арттыруға мүмкіндік береді.

Саланың серпінді дамуы жоғары өнімді мал басын көбейтуге, асыл тұқымды мал шаруашылығын дамытуға, жемшөп базасын нығайтуға, заманауи мал шаруашылығы кешендерін салу және жаңғыртуға, сондай-ақ ветеринариялық қауіпсіздік деңгейін арттыруға бағытталған Мал шаруашылығын дамытудың Кешенді жоспарын іске асыру арқылы қамтамасыз етіледі.

Фермерлердің етті мал шаруашылығын дамыту жобаларын қаржыландыруға қолжетімділігін кеңейту, сондай-ақ жемшөп өндірісі мен жайылымдық мал шаруашылығын дамыту бойынша жұмыстар жалғасады.

2027-2029 жылдары 8,5 мың бас ірі қара малға арналған 6 сүт-тауар фермасын салу жөніндегі жобаларды, құс шаруашылығында «Aitas Breeders» асыл тұқымды репродукторын (*Астрахан ауданы*) құру және «Қазгер-Құс» жұмыс істеп тұрған құс фабрикасының қуатын кеңейту (*Біржан сал ауданы*) жобаларын іске асыру жоспарлануда.

Орта мерзімді кезеңде АӨК саласында өндірістік процестерге цифрлық технологиялар мен инновациялық шешімдерді енгізу бойынша жұмыс жалғасады.

Өнеркәсіп: 2027-2029 жылдары орташа жылдық өсім **4,1%** деңгейінде болжанады.

Индустриялық саясат өңдеу өнеркәсібінің басым салаларын дамытуға бағытталатын болады.

Перспективалы инвестициялық жобаларды іске асыру өнеркәсіп өндірісінің оң динамикасын қамтамасыз етуге және өңірдің өнеркәсіптік базасын нығайтуға мүмкіндік береді.

Жоғары технологиялық өндірістердің жобалық қуатына шығуы, Индустрияландырудың бірыңғай картасы шеңберіндегі жаңа жобалардың іске қосылуы өңдеу өнеркәсібіндегі еңбек өнімділігінің өсуіне ықпал ететін болады.

Тау-кен өндіру өнеркәсібіндегі өсім орта есеппен **6,5%**-ды құрайды.

Саланың динамикасы геологиялық барлау жұмыстарын одан әрі кеңейтуге және жаңа кен орындарын, минералдық-шикізат базасын игеруге, оның ішінде сирек жер металдары, металл кендері мен құрамында алтыны бар кендерді өндіруді ұлғайтуға, сондай-ақ қолданыстағы өндірістердің тиімділігін арттыруға байланысты болады.

Минералдық-шикізат базасын кеңейту кәсіпорындарды техникалық қайта жарақтандыру және өндірісті басқарудың автоматтандырылған жүйелерін енгізу есебінен өндіру тиімділігін арттырумен қатар жүреді.

Минералдық-шикізат базасын дамыту минералдық шикізатты қайта өңдеу бойынша жаңа өндірістердің қалыптасуына және неғұрлым жоғары қайта өңдеу сатыларындағы өнім шығаруды кеңейтуге ықпал етеді.

Экспорттық инфрақұрылымның орнықтылығын арттыру және негізгі минералдық шикізат түрлерін жеткізу бағыттарын әртараптандыру өндіріс динамикасын сақтауға ықпал ететін болады.

Аталған жағдайлар тау-кен өндіру өнеркәсібіндегі оң өсімді сақтауға мүмкіндік береді.

Өңдеу өнеркәсібінде орта мерзімді кезеңде орташа жылдық өсім **2,9%** деңгейінде күтіледі.

Өңдеу өнеркәсібі экономиканың өсуінің негізгі драйверлерінің бірі болып қала береді.

Саланың динамикасы қолданыстағы өндірістік қуаттарды кеңейтуге және жаңа қуаттарды іске қосуға, ірі инвестициялық жобаларды іске асыруға, отандық шикізатты өңдеу тереңдігін арттыруға және қосылған құны жоғары өнім өндірісін кеңейтуге байланысты болады.

Басым салалар қатарында металлургия өндірісі, машина жасау, тамақ өнеркәсібі, ауыл шаруашылығы шикізатын терең өңдеу, құрылыс материалдарын өндіру, химия және жеңіл өнеркәсіп сақталады.

Металлургияда өсім резервтері негізгі алтын өндіруші компаниялармен байланысты. Тау-кен металлургия кешенінің жобалары:

- «Altyntau Kokshetau» АҚ-ның карьерді кеңейту және жерасты әдісімен игеру жобасы (650 млн. АҚШ доллары, іске асыру 2026 жылдан бастап);

- «RG Gold» ЖШС-нің «Zijin Mining» жаңа алтын өндіру фабрикасын салу жобасы (500 млн. АҚШ доллары, іске асыру 2026 жылдан бастап), бұл алтын өндіру көлемін жылына 12 тоннаға дейін ұлғайтуға мүмкіндік береді (елдегі алтын өндірісінің төрттен бірінен астамы);

- «Қазақалтын Technology» ЖШС-нің Ақсу кенішіндегі өндірісті жаңғырту жобасы (11,6 млрд. теңге, іске асыру 2027 жылдан бастап).

Машина жасауда оң өсу қарқынына «КАИК» ЖШС ауыл шаруашылығы техникасын өндіруді кеңейту, «Степногорск подшипник зауыты» АҚ-да өндірісті әртараптандыру (өнім номенклатурасы мен өткізу нарығын кеңейту) есебінен қол жеткізіледі.

Құрылыс индустриясы дамудың тұрақты әлеуетін сақтайды, мұнда тұрғын үй құрылысының қарқынын ескере отырып, жергілікті кәсіпорындар өндіретін өнімге сұраныстың сақталуы күтіледі.

Құрылыс материалдарын өндіру көлеміне қосымша өсімді жалпы қуаты жылына 430 млн. дана болатын салынып жатқан 6 кірпіш зауыты қамтамасыз етеді (2026 жылдың соңына дейін 2 кірпіш зауытын іске қосу жоспарлануда).

Тамақ өнеркәсібінде ауыл шаруашылығы өнімдерін қайта өңдеуді дамытуға ерекше назар аударылатын болады. Өңделген өнім экспортын кеңейтуге және азық-түлік импортына тәуелділікті төмендетуге бағытталған, қосылған құны жоғары инвестициялық жобаларды іске асыру жалғасады. Атап айтқанда, өсім резервтері Dalian Hesheng Holdings компаниясының бидайды терең өңдеу жобасын іске асырумен байланысты.

Экономикада жалпы қосылған құнды барынша арттыратын өндірістерді құруға бағытталған экономикалық өсудің проактивті саясатын іске асыру маңызды құрал болады.

Жүргізіліп отырған экономикалық өсудің проактивті саясатында ресурстарды және агроөнеркәсіптік кешен өнімдерін орта және терең өңдеу сегменттерінде өнімділігі жоғары және экспортқа бағдарланған жобаларға басымдық беріледі.

Ішкі нарықтың отандық өніммен қамтамасыз етілуін арттыру мақсатында «Инвестицияларға тапсырыс» бағдарламасын іске асыру жалғасады. Агроөнеркәсіптік кешенге және өңдеу өнеркәсібінің тұтыну тауарларына ерекше назар аударылатын болады.

Жобаларды іске асыру бірқатар бағыттар бойынша толық өзін-өзі қамтамасыз етуге және экспортқа шығуды қамтамасыз етеді.

Сондай-ақ отандық тауар өндірушілерді басымдықпен қолдауға және ел ішіндегі құндылықты арттыруға бағытталған шаралардың арқасында ұлттық ауқымдағы ірі жобаларды іске асыру аясында инвестицияларды қарқынды игеру және қайта өңдеу қуаттарын кеңейту қамтамасыз етіледі.

Өңдеу өнеркәсібі кәсіпорындарын толық жүктеу мақсатында квазимемлекеттік компаниялар мен жер қойнауын пайдаланушылардың ірі тапсырыстары шеңберінде, сондай-ақ реттелетін мемлекеттік сатып алулар аясында ұзақ мерзімді шарттар мен офтейк-келісімшарттарды басымдықпен жасасу арқылы отандық өнім өндірісін ұлғайту үшін қолданыстағы ішкі резервтер белсенді түрде іске қосылады.

Өндірісті оқшаулауға арналған тапсырыстар мен инвестициялар жергілікті бизнес пен ұлттық компаниялардың қайта өңделген өнімге деген қажеттіліктері негізінде қалыптастырылатын болады.

Құрылыс: орташа жылдық өсім **13,5%** деңгейінде болжанады.

Құрылыс саласы экономиканың тұрақты дамуының маңызды факторларының бірі болып қала отырып, өндірістік және инфрақұрылымдық базаны кеңейтуді қамтамасыз етеді және экономиканың одан әрі өсуіне жағдай жасайды.

Құрылыс саласының болжамды өсу қарқыны инфрақұрылымдық, тұрғын үй және өнеркәсіптік құрылыстағы мемлекеттік және жеке инвестициялық жобаларды іске асыру есебінен қамтамасыз етіледі.

Энергетикалық, инженерлік-коммуникациялық, су, көлік және әлеуметтік инфрақұрылымды одан әрі жаңғырту және дамыту бойынша ауқымды жобаларды жоспарлы іске асыру саланың серпінді дамуын қолдайтын болады.

Құрылыс белсенділігіне қосымша серпін 2025-2029 жылдарға арналған «Энергетикалық және коммуналдық секторларды жаңғырту» ұлттық жобасын іске асыру арқылы қамтамасыз етіледі. Аталған жоба жылумен, электрмен, сумен жабдықтау және су бұру объектілерін ауқымды жаңартуды және салуды көздейді.

Инфрақұрылымдық жобаларды іске асыру құрылыс материалдарына, металл бұйымдарына, жабдықтарға және өңдеу өнеркәсібінің басқа да өнімдеріне тұрақты сұраныс қалыптастырады, бұл өнеркәсіптік өндіріс динамикасына оң әсер етеді.

Тұрғын үйді пайдалануға беру инженерлік-коммуникациялық инфрақұрылым проблемаларын уақтылы шешуге байланысты болады. Үш жыл ішінде кемінде 2 млн. шаршы метр тұрғын үйді пайдалануға беру жоспарлануда (2027ж. – 707 мың ш.м., 2028ж. – 709 мың ш.м., 2029ж. – 711 мың ш.м.).

Сауда саласында 2027-2029 жылдары орташа жылдық өсім 2,5%-ды құрайды.

Ішкі өндіріс пен тұтынушылық сұраныстың кеңеюі ішкі сауда көлемінің ұлғаюына ықпал етеді.

Сауданы одан әрі дамыту заманауи сауда экожүйесін қалыптастыруға, сауданың заманауи және ұйымдастырылған форматтарын дамытуға және цифрлық технологияларды енгізуге бағытталады.

Негізгі бағыттар электрондық және биржалық сауданы дамыту, нарықтар мен көтерме сауданы цифрландыру, тауарларды таңбалау мен қадағалаудың ашық жүйесін құру болады.

Сауда саласының цифрлық трансформациясы тауар ағындарының ашықтығын арттыруға және көлеңкелі экономиканың төмендеуіне ықпал етеді.

Саланың дамуына заманауи трансшекаралық көлік-транзиттік желіні қалыптастыру, сату арналарын цифрлық форматқа белсенді көшіру, сынақ және сертификаттау инфрақұрылымын дамыту елеулі үлес қосады.

Осы процестердің арқасында сауда саласы сауда ағындарын қайта бағдарлау процестерінде маңызды рөл атқарып, тауарларға деген өсіп келе жатқан өңірлік және ішкі сұранысты қанағаттандыруға елеулі ықпал ететін болады.

Көлік және қоймалау саласы: орташа жылдық өсім – **5,8%.**

Көлік инфрақұрылымын дамытудағы басым бағыт өңірлік және аудандық орталықтармен сапалы көлік байланысын қамтамасыз ету, облыс өңірлері ішіндегі жолдардың тиісті жағдайын сақтау болып қала береді.

Автомобиль саласында жергілікті маңызы бар жолдарды салу және реконструкциялау жалғасады.

Мемлекет басшысы «Орталық-Батыс» бағыты бойынша Астанадан Арқалық, Торғай және Ырғыз арқылы Транскаспий халықаралық көлік маршрутына тікелей шығатын автомобиль жолы бойынша маңызды жобаны іске асыруды бастау жөнінде тапсырма берді. Бұл ауқымды жоба Ақмола облысының бірнеше ауданы арқылы өтеді, жалпы ұзындығы 350 км-ден асады *(2026 жылы жобалау-сметалық құжаттама әзірленуде).*

Жол желісінің жағдайын жақсарту жөніндегі жобаларды іске асыру көлік қызметтері көлемінің жыл сайын кемінде 5-6%-ға өсуін қамтамасыз етеді.

Ақпарат және байланыс саласында 2027-2029 жылдары қызметтерінің орташа **8%-ға** өсуі заманауи цифрлық инфрақұрылымды дамыту есебінен қамтамасыз етіледі. Бұл ретте жасанды интеллектіні, деректерді өңдеу орталықтарын, киберқауіпсіздікті, робототехниканы, IT-инфрақұрылымды дамытуға және құқықтық реттеуге ерекше назар аударылатын болады.

Ұсынылатын бұлтты сервистер көлемінің ұлғаюы, киберқауіпсіздіктің дамуы және электрондық платформалар сегментінің өсуі олардың сапасын арттыруға ықпал етеді.

Мемлекеттік қызметтерді көрсету кезінде азаматтар мен бизнеске қолайлы болу үшін цифрлық шешімдер табысты енгізілетін болады.

2027-2029 жылдарға арналған саланы дамытудың басым бағыттары шеңберінде «Ақмола облысының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылығын, қоғамдық және жол қауіпсіздігін мониторингтеу мен басқарудың зияткерлік жүйесін құру және пайдалану» мемлекеттік-жекешелік әріптестік жобасын іске асыру көзделеді. Жоба коммуналдық инфрақұрылымды басқарудың тиімділігін арттыруға, облыс аумағында басқару және бақылау процестеріне заманауи цифрлық технологияларды енгізуге бағытталған.

Телекоммуникациялық инфрақұрылымды дамыту және интернеттің қолжетімділігін арттыру жалғасады. Бесінші буын желілерін дамыту, кеңжолақты қолжетімділік инфрақұрылымын жаңғырту және ауылдық және шалғай аудандардағы қамтуды кеңейту маңызды рөл атқаратын болады.

Қала және ауыл тұрғындары арасындағы цифрлық теңсіздікті азайту, өңір тұрғындарын сапалы байланыспен және жоғары жылдамдықты интернетке қолжетімділікпен қамтамасыз ету мақсатында 2027-2029 жылдарға цифрлық инфрақұрылымды дамыту бойынша жоспарлы көрсеткіштер қалыптастырылды.

Үш жыл ішінде 148 базалық станцияны салу және жаңғырту (*75 БС салу және 73 БС жаңғырту*), сондай-ақ Ақмола облысының елді мекендерінде 4G және 5G байланысын қамтуды қамтамасыз ету үшін 18 антенна-діңгекті құрылыс салу жоспарлануда.

Әлеуметтік сала көрсеткіштерінің болжамы

Әлеуметтік сала көрсеткіштерінің бірқатарының болжамы гендерлік аспектіні ескере отырып қалыптастырылды.

Халықтың орташа жылдық саны 2027 жылғы 794,8 мың адамнан 2029 жылы 799,6 мың адамға дейін ұлғаяды.

Жұмыспен қамту саласында жүргізіліп отырған саясат еңбек әлеуетін пайдаланудың тиімділігін арттыруға, сапалы жұмыс орындарын құруға және жұмыссыздық деңгейін төмендетуге бағытталатын болады.

Халықтың табысын тұрақты және өнімді жұмыспен қамтуға жәрдемдесу арқылы арттыру мақсатында 2026-2029 жылдарға арналған халықтың табысын арттыру жөніндегі Кешенді жоспар іске асырылуда (*Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2026 жылғы 10 маусымдағы № 485 қаулысымен бекітілген*). Оның шеңберінде оқыту, қайта оқыту және жұмысқа орналасуға жәрдемдесу, жеңілдікті микрокредит беру арқылы кәсіпкерлікті дамыту, сондай-ақ халықтың әлеуметтік осал топтары қатарындағы адамдарға жаңа бизнес-идеяларды іске асыруға гранттар беру жөніндегі іс-шаралар жүзеге асырылатын болады.

Жұмыссыздық деңгейін төмендету бойынша жүргізіліп отырған жұмыс шеңберінде жыл сайын 23 мыңнан астам жаңа жұмыс орнын құру жоспарлануда.

Инфляция деңгейін 6-8%-ға дейін төмендету мақсатында бағаларға мониторинг жүргізу, жергілікті азық-түлік тауарларының өндірісін ұлғайту, жәрменкелер мен тауарлық интервенциялар өткізу бойынша жұмыс жалғасады.

Ақмола облысының 2027-2029 жылдарға арналған әлеуметтік-экономикалық дамуының негізгі көрсеткіштерінің болжамы қосымшада берілген.

IV. 2027-2029 жылдарға арналған бюджеттік параметрлерінің болжамы

4.1. Бюджет саясатын іске асырудың негізгі шаралары

Бюджет-салық саясаты

Тұрақсыз әлемдік экономика жағдайында бюджет саясаты мемлекеттік қаржының тұрақтылығын сақтауға, бюджет қаражатын қатаң үнемдеуге және мемлекеттік шығыстардың тиімділігін арттыруға бағытталатын болады.

Салық саясаты шеңберінде салық жүйесінің экономикалық кірістілігін арттыру, оның ішінде диспропорцияларды жою және салық салынатын базаны ұлғайту жөніндегі жұмыс жалғастырылатын болады.

Тұрақты экономикалық өсімді сақтау және экономикалық жаңғырту индустриялық-инновациялық даму саясатын іске асыру арқылы қамтамасыз етілетін болады

Алдағы орта мерзімді кезеңде фискалдық саясат шараларды қамтитын бағыттар бойынша бір мезгілде жүргізілетін болады экономикалық және қаржылық дағдарыстың салдарын еңсеру, мемлекеттік басқару жүйесін сауықтыру және жетілдіру бойынша экономиканың тез қалпына келуін және одан әрі сапалы өсуін қамтамасыз ету үшін жоспарлау:

- экономиканы қолдау жөніндегі бірінші кезектегі шараларды жүргізу халықтың өмір сүру деңгейін арттыруды және жұмыссыздықтың өсуіне жол бермеуді, қаржы секторын тұрақтандыруды қоса алғанда, әлеуметтік проблемаларды шешу салаларында бұрын қабылданған шараларды іске асыруды жалғастыруды көздейді, жағдайға байланысты бюджет саясатын түзететін, оның ішінде бюджет параметрлерін нақтылайтын шаралар жедел және икемді қабылданатын болады;

- мемлекеттік жоспарлаудың нақты вертикалына сәйкес бюджеттік жоспарлауды жүзеге асыру: мемлекеттік мақсаттар - Мемлекеттік органдардың стратегиялық мақсаттары - тактикалық міндеттер - Іс - шаралар - ресурстар - бюджет. Өз кезегінде бюджет салынатын болады экономикаға оң әсер ететін және әкелмейтін бюджет қаражатының оңтайлы шаралары мен көлемін анықтауда қолайсыз орта мерзімді және ұзақ мерзімді салдарға - инфляцияға, бюджет тапшылығының күрт өсуіне;

- бюджетаралық қатынастардың ашықтығы мен тұрақтылығын қамтамасыз ету;

- аудандар мен қалалардың бюджетпен қамтамасыз етілу деңгейін теңестіру;

- бюджет қаражатын пайдалану тиімділігін арттыру халықтың қорғалмаған топтарын әлеуметтік қолдауды қамтамасыз ету;

- негізгі әлеуметтік-экономикалық бағыттар бойынша бюджет шығыстарының нақты басымдықтарын белгілеу, атап айтқанда, бірінші кезектегі тәртіппен және бағдарламалардың толық көлемінде қаржыландыруды қамтамасыз ету білім беру, денсаулық сақтау, сумен жабдықтау, көліктік және инженерлік инфрақұрылым.

Облыс бюджетінің және облыстық бюджеттің салық саясаты

Облыс бюджетінің 2027-2029 жылдарға арналған кірістерінің болжамы Қазақстан Республикасының Бюджет және Салық кодекстерін және басқа да нормативтік-құқықтық актілерді ескере отырып, Орта мерзімді кезеңге арналған макроэкономикалық көрсеткіштердің болжамы негізінде есептелген.

2027-2029 жылдары экономика салаларын дамытудың болжамды қарқыны кезінде жергілікті бюджет кірістерінің өсуі (*трансферттерді есептемегенде*) 2027 жылғы 271,6 млрд. теңгеден 2029 жылы 315,3 млрд. теңгеге дейін болжанады.

Атауы	2027ж.	2028ж.	2029ж.
Жергілікті бюджет кірістері	271 630,1	293 105,6	315 381,3
Салықтық түсімдер	248 238,3	270 392,8	292 173,3
Салықтық емес түсімдер	13 463,3	12 126,4	11 899,9
Негізгі капиталды сатудан түсетін түсімдер	2 769,1	2 888,1	3 025,8
Арнаулы түсімдер	7 159,4	7 698,3	8 282,3

Бюджет кірістерінің өсуі негізінен облыс бюджетінің кірістерінде 91,4% - алатын салық түсімдерінің болжамды ұлғаюымен қамтамасыз етілетін болады.

Салық түсімдерінің негізгі түрлері жеке табыс салығы болып табылады, оның үлес салмағы 36,6%, әлеуметтік салық – 22,9%, ірі кәсіпкерлік субъектілері мен мұнай секторы ұйымдарынан түсетін түсімдерді қоспағанда, заңды тұлғалардан алынатын корпоративтік табыс салығы – 15,0%, акциздер – 9,7%, мүлік салығы – 6,8%, табиғи салықтарды пайдаланғаны үшін түсетін түсімдер ресурстар – 0,9%.

Жергілікті бюджетке түсетін жалпы түсімдердің 59% - алатын жеке табыс және әлеуметтік салықтарды есептеу базасы еңбекақы төлеу қоры болып табылады. Еңбекақы төлеу қорының өсуі халықтың табысын арттыру жөніндегі өңірлік жоспар шеңберінде жаңа жұмыс орындарын құру есебінен жоспарлануда.

Салықтық емес түсімдер мен капитал операцияларынан түсетін кірістер белгілі бір Жергілікті атқарушы органдардың құзыретіне кіретін кірістер түсімі бойынша болжамды көрсеткіштер, сондай-ақ бірқатар жылдардағы динамика негізінде есептелген.

4.2. 2027-2029 жылдарға арналған жергілікті бюджеттің негізгі параметрлері

Үш жылдық кезеңге арналған бюджеттік параметрлердің болжамы

Бюджет саясаты барлық алынған міндеттемелерді және бірінші кезекте әлеуметтік міндеттемелерді, сондай-ақ жұмыспен қамтуды қамтамасыз етуді қоса алғанда, облыс халқын әлеуметтік қолдауға жанама әсер ететін іс-шараларды толық және уақтылы жүзеге асыру үшін қаржы ресурстарын жұмылдыруға және шоғырландыруға бағытталған.

Осылайша, орта мерзімді перспективада бюджеттің әлеуметтік бағыты сақталады және шығыстарды жоспарлау кезінде негізгі басымдық облыс азаматтарының әл-ауқаты болып табылады, атап айтқанда: оларды әлеуметтік қолдау, денсаулық және білім беру, сондай-ақ дағдарыстан кейінгі экономиканың сапалы өсуі үшін жағдай жасау.

Шығыстардың болжамды көлеміне мемлекеттік қызметтер тізіліміне сәйкес мемлекеттік функцияларды, өкілеттіктерді орындауға және мемлекеттік қызметтер көрсетуге, сондай-ақ трансферттер төлеуге және жергілікті атқарушы органның басқа да міндеттемелеріне байланысты тұрақты сипаттағы шығыстар енгізілген.

Бюджеттік параметрлерді есептеу 2027-2029 жылдардағы тұтыну бағаларының жыл сайынғы өсуі ескеріле отырып, 2026 жылғы бағалау негізге алына отырып жүзеге асырылды *(жалақы мен әлеуметтік аударымдардан басқа)*.

Бюджетаралық қатынастар

Орта мерзімді кезеңде бюджетаралық қатынастар саясатының негізгі мақсаты мемлекеттік басқарудың барлық деңгейлерін оларға бекітілген мемлекеттік қызметтерді толық ұсыну және оларға жүктелген функцияларды жүзеге асыру үшін жеткілікті қаржы қаражатымен қамтамасыз ету болып табылады, сондай-ақ азаматтардың тұрғылықты жеріне қарамастан, оларға Конституциямен және заңнамамен кепілдік берілген мемлекеттік қызметтерді көрсетудің жалпыға бірдей қолжетімділігі мен сапасын қамтамасыз етуге құқығы бар.

Бюджетаралық қатынастар Бюджет кодексінде белгіленген қағидаттар мен түсімдер мен шығыстарды бюджеттер деңгейлері арасында бөлу негізінде құрылады және өзара қарым-қатынастардың, ең алдымен облыс-аудан деңгейінде ашықтығы мен тұрақтылығын қамтамасыз етуге, басқарудың әрбір деңгейінің дербестігі мен жауапкершілігін күшейтуге бағытталған, сондай-ақ тиімді бюджет саясатын жүргізуді ынталандыру.

Аудандық және қалалық бюджеттердің болжамды шығыстарының көлемі Бюджет кодексінде бекітілген функционалдық белгілер бойынша шығыстардың бағыттарын ескере отырып, ағымдағы бюджеттік бағдарламалар бойынша сомалар түрінде есептелді.